

Plaatsingslijst van het archief van J. Zijlstra

**Levensjaren 1918-2001
Jaren van het archief 1894-2003**

samenstelling: dr. Peter Bak

Historisch Documentatiecentrum voor het
Nederlands Protestantisme (1800-heden)
Vrije Universiteit Amsterdam
De Boelelaan 1105
1081 HV Amsterdam

Collectie nummer: 590
Oktober 2018

Inleiding

Jelle Zijlstra werd op 27 augustus 1918 geboren in het Friese Oosterbierum waar zijn vader boer was. Op de Harlingse christelijke MULO en rijks HBS volgde in 1937 een – door de Duitse bezetting onderbroken – studie economie aan de Nederlandse Economische Hogeschool in Rotterdam. In 1948, drie jaar na zijn afstuderen, promoveerde Zijlstra aan de Hogeschool. In hetzelfde jaar werd hij hoogleraar economische wetenschappen aan de Vrije Universiteit in Amsterdam.

Zijlstra gold niet alleen in de wetenschap als jong en veelbelovend. Ook de politiek liet haar oog op hem vallen, niet tot grote vreugde van de persoon in kwestie die de politiek altijd als een ‘tijdelijke pleisterplaats’ heeft beschouwd. Toch zou hij vijftien jaar lang op die plaats vertoeven. Van 1952 tot 1959 was Zijlstra minister van Economische Zaken, achtereenvolgens in het derde en vierde kabinet-Drees en in het ‘rompkabinet’-Beel. In het kabinet-De Quay (1959-1963) beheerde hij de portefeuille van Financiën, in welke hoedanigheid hij de ‘Zijlstra-norm’ formuleerde: de stijging van de overheidsuitgaven werd afgestemd op de trendmatige groei van het nationaal inkomen.

In 1963 leek Zijlstra, als Eerste-Kamerlid, in de luwte van het Binnenhof terecht te komen. De val van het kabinet-Cals in ‘de nacht van Schmelzer’ bracht hem in het najaar van 1966 weer volop in de politieke schijnwerpers. In november 1966 trad Zijlstra aan als premier van een rompkabinet dat nieuwe, vervroegde verkiezingen moest voorbereiden. Vier maanden van nuchter en kordaat landsbestuur, met een eigenzinnige inslag, en Wim Kans oudejaarslied ‘Waar we heen gaan, Jelle zal wel zien’, dat een carnavalskarakter in verkiezingstijd werd, bezorgden Zijlstra grote populariteit. Dit ‘Jelle-effect’ bracht de ARP in februari 1967 mede twee zetels winst. Zijlstra werd informateur, maar weigerde zich beschikbaar te stellen voor het premierschap. Hij prefereerde het president-directeurschap van De Nederlandsche Bank boven de Haagse politiek waarin de toenemende polarisatie hem tegenstond. Nog in 1981 werd Zijlstra genoemd als nieuwe premier, als opvolger van Van Agt, maar hij liet weten geen enkele ambitie te hebben. In 1983 werd Zijlstra tot minister van Staat benoemd. Hij overleed op 23 december 2001.

G. Puchinger, *Nederlandse minister-presidenten van de twintigste eeuw* (Amsterdam 1984), 267-277

J.-J. van den Berg, *Deining. Koers en karakter van de ARP ter discussie 1956-1970* (Kampen 1999)

J. Zijlstra, *Per slot van rekening. Memoires* (Amsterdam-Antwerpen 1992)

G. Puchinger, *Dr. Jelle Zijlstra. Gesprekken en geschriften* (Naarden 1979)

Peter Bak, januari 2004

Tweede zending, voorjaar 2011

In het voorjaar van 2011 ontving het HDC van Sjoerd Zijlstra enkele ordners met aanvullingen op het archief. Deze stukken werden beschreven (dozen 55-60) zoals ze werden aangetroffen. De notulen zoals beschreven in doos 59 zijn in een aparte omslag ondergebracht. Kopieën van (reclame)drukwerk, dubbele stukken, giroafschriften, losse acceptgiro's, nieuwsbrieven en losse exemplaren van periodieken werden vernietigd.

Dagmare Houniet
Juli 2011

Derde zending, oktober 2018

Ontvangen van de familie, 8 dozen stukken. De beschrijvingen zijn overgenomen van de omslagen.

Plaatsingslijst

- 1 Teksten van voordrachten en artikelen
Stukken betreffende kabinetsinformatie 1967
Knipsels over vertrek uit politiek 1967
Knipsels betreffende aantreden als minister 1952
- 2 Knipsels 1952, 1953, 1957, 1958
Stukken betreffende beëdiging tot minister 1952
Stukken betreffende Statenverkiezingen 1958
Stukke betreffende bezoek aan Zuid-Afrika 1957
- 3 Knipsels 1952-1963, 1966, 1972, 1974-1980
- 4 Knipsels 1960, 1966, 1981-1983, 1985, 1989, 1991, 1993-1995,
z.d.
Stukken en ingekomen brieven betreffende ‘huizencrisis’ 1960-
1961
- 5 Knipsels 1955
Aantekeningen betreffende Nieuw-Guineakwestie 1955-1956
Aantekeningen betreffende kabinetsformaties 1952, 1956
Aantekeningen van gesprek met president Kennedy, 20 septem-
ber 1962
Diverse ministeriële stukken
- 6 Redevoeringen, correspondentie, aantekeningen, foto’s – zeer
uiteenlopend, van onderwerp en jaartal
- 7 Stukken betreffende ministerschap 1957-1958
Stukken betreffende kabinetscrisis en formatie rompkabinet
1958
Krantenknipsels 1958
Publicaties van Zijlstra
- 8 Knipsels okt-dec 1958
- 9 Correspondentie 1963-1964, 1967-1976
- 10 Documentatie over kabinetsformatie 1967
- 11 Correspondentie 1966
- 12 Stukken betreffende kabinetsformatie 1967
- 13 Knipsels juli-dec 1959
Stukken betreffende kabinetsformatie 1959

- 14 Stukken betreffende benoeming aan de VU 1948
Correspondentie betreffende kabinetsformatie 1956
Knipsels 1954, 1959
- 15 Stukken betreffende Nieuw-Guinea-kwestie 1961
Knipsels 1961
- 16 Diverse correspondentie 1961
Knipsels 1961
Stukken betreffende kabinetsformatie 1963
- 17 ‘Persstukken’ 1963
Knipsels 1962
Ministeriële stukken 1962
- 18 Stukken betreffende Nieuw-Guinea-kwestie 1962
Stukken betreffende G. Puchinger, *Dr J. Zijlstra*
- 19 Stukken betreffende kabinetsinformatie 1967
Knipsels nov-dec 1966
Stukken betreffende Puchingers Zijlstra boek 1977-1978 en
memoires *Per slot van rekening* (1992)
- 20 Knipsels 1966
Correspondentie 1966
Stukken betreffende kabinetsinformatie 1966
- 21 Stukken betreffende kabinetsinformatie 1966
Knipsels 1967
Correspondentie jan-april 1967
- 22 Condoleantiebrieven overlijden Zijlstra’s moeder 1970
Interviews, redevoeingen 1968, 1969, 1970, 1972
Correspondentie 1981
Knipsels 1966-1971
- 23 Correspondentie betreffende bezoek aan Indonesië 1982-1983
Stukken betreffende Nationale Stichting de Nieuwe Kerk Am-
sterdam 1982-1991
Stukken betreffende internationale monetaire politiek 1971-
1972
- 24 Correspondentie 1979-1982
Correspondentie met het koningshuis 1968-1994
Correspondentie betreffende geschenk aan de koningin 1973-
1974
Stukken betreffende afscheid van De Nederlandsche Bank 1981
- 25 Knipsels 1972-1976
Correspondentie met de Schweizerische Bankverein 1982-1988
Stukken betreffende commissariaat Koninklijke Olie 1981

- 26 Agenda's 1987-1993
Knipsels 1989-1993
- 27 Stukken betreffende CDA 1985-1992
Stukken betreffende 'Anne Vondeling en het CDA en het premierschap' 1977
Correspondentie 1952-1959
Felicitatiebrieven benoeming president De Nederlandsche Bank 1966
Correspondentie 1978
- 28 Stukken betreffende ARP 1960-1961
Stukken betreffende roep om terugkeer in de politiek 1976-1983
Stukken betreffende kernwapendiscussie 1979-1980
Stukken betreffende het CDA 1983-1985
Stukken betreffende 'Stichting Collectie Thyssen - Bornemisza' 1987-1979
Correspondentie en knipsels betreffende *Per slot van rekening* 1992
Stukken betreffende commissariaat bij Douwe Egberts 1985-1986
Stukken betreffende geschenk aan de koningin 1973-1974
- 29 Gelukswensen met premierschap, reacties op verkiezingsuitslag, weigeren nieuw premierschap 1966-1967
- 30 Correspondentie 1981-1982
- 31 Correspondentie 1981-1982
- 32 Correspondentie 1983
- 33 Correspondentie 1984-1985
- 34 Correspondentie 1985-1986
- 35 Correspondentie 1987-1988
- 36 Correspondentie 1988-1989
- 37 Knipsels, aantekeningen, documentatie 1945-1951
- 38 Spreekbeurten 1956
Stukken betreffende aantreden kabinet-De Quay 1959
Knipsels 1960
- 39 Knipsels betreffende kabinet-Zijlstra 1966
Dagboek kabinetsinformatie 1967
- 40 Knipsels 1953
- 41 Knipsels 1955
Typoscript 'Antirevolutionaire politie nu'
- 42 Correspondentie 1956-1962

- 43 Knipsels 1976, 1978
Foto's
Stukken betreffende Puchingers Zijlstra-boek 1977-1978
- 44 niet aanwezig
- 45 Stukken betreffende kabinetsformatie 1956
- 46 Knipsels 1954
'Geheime Defensiestukken 1954-1956'
- 47 Knipsels 1966-1967
Beleid beschouwd 1967
- 48 Knipsels betreffende 1956, onder meer de kabinetsformatie
- 49 Kopieën van artikelen en kopieën van knipsels
Knipsels juli 1981-dec 1981
- 50 Stukken betreffende Puchingers Zijlstra-boek 1977-1978
- 51 Stukken betreffende Puchingers Zijlstra-boek 1976-1978
- 52 Correspondentie 1990-1991
- 53 Fotoalbums
- 54 Fotoalbums

Tweede zending

- 55 Foto's
Ontvangen gelukwensen bij ministerschap 1952
Diverse knipsels
- 56 Brieven, briefkaarten en faxen en doorslagen van verzonden brieven A-Z, 1992-1993.
Brieven, briefkaarten en overlijdensadvertenties en doorslagen van verzonden brieven A-Z, 1993-1994.
Stukken betreffende overeenkomst van schenking van het archief van J. Zijlstra aan het Historisch Documentatiecentrum, 1994.
2 omslagen
- 57 Brieven, briefkaarten, nota's en overlijdensadvertenties en doorslagen van verzonden brieven A-Z, 1995-1996.
Brieven, briefkaarten, facturen, overlijdensberichten en doorslagen van verzonden brieven A-Z, 1996.
2 omslagen
- 58 Brieven, briefkaarten en overlijdensberichten en doorslagen van verzonden brieven A-Z, 1997-1998.

[NB: Bevat een kopie van de statuten van de Stichting vrienden van “De Driesprong”, 1996.]
Brieven, briefkaarten en overlijdensberichten en doorslagen van verzonden brieven A-Z, 1998-1999.
2 omslagen

- 59 Brieven en overlijdensberichten en doorslagen van verzonden brieven A-K, 1999-2000.
Brieven, briefkaarten, overlijdensberichten, facturen en doorslagen van verzonden brieven L-Z, 2000.
Vergaderstukken van leden- en bestuursvergaderingen van de Vereniging van Eigenaars Park Oud Wassenaar, de Vereniging Trustfonds Erasmus Universiteit Rotterdam en Hunter Douglas International N.V., 2000-2001.
Redes betreffende economisch en financieel beleid, 1978-1986 en z.d.
4 omslagen
- 60 Stukken betreffende interview met Zijlstra in Finse publicatie, 1979-1980.
Bijdragen voor diverse publicaties, boekbesprekingen en teksten van voordrachten en interviews, 1979-1994 en z.d.
Brief van het Algemeen Dagblad aan Zijlstra betreffende een interview, 1981.
1 omslag

Tweede zending, oktober 2018

De beschrijvingen hieronder zijn per doos en omslagnummer en betreffen één omslag, tenzij anders is aangegeven.

- 61 1 Privé- en zakelijke correspondentie, ca. 1946-2003.
2-3 Dubbelingen, koffer 2, map econ. faculteit 1948-1952 en later, 2 omslagen.
4 (Kranten-)artikelen en overige DNB, 1967-1981.
- 62 5 DNB president, personalia ca. 1972-2003.
6 Publicaties en lezingen post-DNB, 1985-1996.
7 Stukken en correspondentie DNB, 1967-1982.
8 Lezingen DNB, 1975-1981.
- 63 9 Diversen voor 1984 (1935-1948) o.a. voordrachten.
10-11 Correspondentie At/m Z 1992, 2 omslagen.
12 Correspondentie A-Z, 1997.
- 64 13 Overlijdensadvertenties en krantenknipsels, ca 1977-2001, 1 pak.
14 Verslagen en brieven Kon. Shell (vanuit Londen), 1945-1946.
15 Bindend advies Hoogovens-Gasunie, 1966, 1 deel.
16 Commissariaten, 1965-1988.

- 65   17   Manuscript boek met Jan Pen, 1994-1996.
           18   ARP, woningbouw, 1959-1967.
           19   Documenten MR en redevouingen EZ, 1952-1959.
           20   Colleges geldtheorie Zijlstra, 1946-1947 en Responsie-
               college geld-theorie 1946-1948.
           21   MP documenten MR plus redevouingen en financiën,
               1959-1963.
           22   Discussie beginselen ARP jaren vijftig.
           23   Nacht van Schmelzer en kabinet Zijlstra, ook krantenarti-
               kelen, 1966-1967.
- 66   24   Correspondentie over (onderbreking en) aanstelling als
               hoogleraar aan de VU en pers. afspraken. VU econ.
               faculteit, 1949-1957.
           25   AR/CDA na 1967. SSR reünie.
           26   Diversen, 1894-2002.
           27   Formaties 1981 en 1982 plus de *Dagboekantekeningen*
               van A. van Agt, 1982 (VN-uitgave).
           28   De Zaak Hofmans, 1951-1966.
           29   Centraal Comité notulen, 1951-1955; ARP 1945-1949,
               politiek.
           30   Privé, divers, ca. 1961-1981.
           31   Memoires, divers
           32   Concertgebouworkest 1985
           33   Felicitaties min. van Staat, 1983.
           34   Interviews.
- 67   35   Benoemingen, 1956-1983.
           36   Artikelen en recensies over Zijlstra, ca. 1966-1989.
           37   Krantenartikelen pré DNB, ca 1955-1961.
           38   Stukken en lezingen, 1963-1966.
           39   Krantenartikelen en recensies post DNB, tot 2001.
           40   Knipsels 1994-, Brief van [P.C.W.M.] Bogaers nav de
               term 'Roofridder van het staatsbudget'.
           41   Knipsels 1994.
- 68   42   Oorkonde behorende bij de verlening van het Duitse Gro-
               te Kruis van Verdienste met Ster en Grootlint, 1960.
           43   Broeikaseneffect, 1989-1997.
           44   Koninklijk Huis, 1988-1999.